

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

gemeente
Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.

Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

De kracht van sport, cultuur en verenigingen

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.

Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.

Bestaanszekerheid

Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.

Onderwijs voor iedereen

Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.

Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
- Beleidsnota 'Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk'
- Beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk'
- Kerkervisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

Instandhouding en versterking culturele infrastructuur

Activiteiten

Cultuurnota 2024 (in begroting onder activiteit 'toekomstvisie voorzieningen')

We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden en versterken. Voorbeelden zijn de bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie en het amateurverenigingsleven. Ze vormen onze huidige lokale, culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde.

Om onze voorzieningen in stand te kunnen houden, is passende huisvesting noodzakelijk. De komende jaren is naar verwachting onvoldoende geld beschikbaar voor grote investeringen in nieuwbouw. Daarom is geld gereserveerd voor noodzakelijke reparaties en renovaties aan de panden van onder andere Boogie Woogie en theater de Storm.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met o.a. culturele organisaties en verenigingen wordt gewerkt aan de uitvoering van de Cultuurnota. Zo heeft de Cultuurbus voor senioren voor het eerst gereden, is het Convenant Amateurkunst Winterswijk gesloten en wordt er een regionale Kwartiermaker Cultuur en Erfgoed geworven. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor het Landelijk Atelierweekend dat in november plaatsvindt samen met Villa Mondriaan.

De aanvraag van Theater de Storm voor een beroep op de bestemmingsreserve Instandhouding Voorzieningen is behandeld in de raadsvergadering van mei 2025. De eerste start is gemaakt met de renovatie door in de zomer 2025 de trekkenwand in de Mondriaanzaal te vervangen en in september 2025 is de led-verlichting geplaatst. In de zomer van 2026 en 2027 zal de grootschalige renovatie plaatsvinden.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Conform planning.

Tijd (indicator)**Doelstellingen**

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (toelichting)

We voeren ons erfgoedbeleid gezamenlijk uit met de gemeenten Aalten en Oost Gelre. In september 2025 wordt de nieuwe gezamenlijke beleidsnota vastgesteld in de raden van de drie gemeenten. Hiermee geven we invulling aan de actualisering van het erfgoedbeleid Oost Achterhoek, waarin ook de implementatie van de Omgevingswet en het Verdrag van Faro zijn meegenomen. Daarnaast sluiten we aan bij de nieuwe beleidsvisie van de provincie Gelderland.

Kwaliteit en implementatie wettelijke taken

Ons cultureel erfgoed speelt een belangrijke rol bij ruimtelijke transitie. Leegstaande monumenten zoals boerderijen en kerken worden actief betrokken bij het zoeken naar ruimte voor wonen en nieuwe functies. Ze fungeren tevens als dragers voor gebiedsontwikkelingen.

Binnen het project De Verhalenfabriek worden gebiedsbiografieën opgesteld die handvatten bieden voor deze aanpak. Deze biografieën omvatten erfgoed in brede zin, waaronder archeologie, aardkundige waarden en landschap. Voor de buurtschappen is inmiddels 75% van de gebiedsbiografieën opgeleverd. De werkzaamheden lopen door in 2026. Voor de kern van Winterswijk zijn de eerste opdrachten verstrekt.

Uitvoering huidig beleid

Tot de uitvoering van het huidige erfgoedbeleid behoren: aansluiten bij en houden van informatiebijeenkomsten, keukentafelgesprekken gericht op het verduurzamen van monumenten, onderhoudssubsidieregeling voor gemeentelijke monumenten en publicaties van de erfgoedreeks en het educatie-evenement De Tijdreis door Winterswijk.

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

We blijven actief deelnemen aan het regionale Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek. In 2025 is een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland. Daarnaast is het bredere regionale cultuur- en erfgoedakkoord ondertekend, waarin het pact is ingebed.

Tot slot hebben we tijdens het transformatiefestival in juni een intentieovereenkomst getekend met 10 gemeenten in de regio, de provincie Gelderland en Rijksdienst om aandacht te besteden aan de transformatie van erven in het buitengebied. Dit doen we samen met partners als de Regio Achterhoek en LTO.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

We hebben in 2025 een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Lokaal toereikend media-aanbod

Activiteiten

Vorming streekomroep

Gemeente Winterswijk heeft op dit moment een lokale publieke omroep 'RTV Slingeland'. Vanuit het rijk is er het voornemen om per 2028 enkel nog te werken met streekomroepen per regio, in plaats van een lokale publieke omroep per gemeente. Voor de Achterhoek betekent dit dat er één streekomroep zal komen voor 9 Achterhoekse gemeenten. Alle lokale publieke omroepen zullen moeten fuseren tot een streekomroep.

Kwaliteit (toelichting)

Het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen gaat de komende jaren fors op de schop. Dat heeft ook gevolgen voor de gemeente Winterswijk en RTV Slingeland. Zo verdwijnt de wettelijke zorgplicht (en verplichte financiering) door gemeenten. Ook krijgen gemeenten te maken met een streekomroep in plaats van een lokale omroep. Hiermee beoogt het Rijk een grote kwaliteitsimpuls te kunnen geven aan de lokale omroepen met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media.

Ter voorbereiding hierop is RTV Slingeland een (tijdelijke vorm) van samenwerking aangegaan met Regio8, in aanloop naar de vorming van een streekomroep voor de Achterhoek. Over de definitieve samenwerkingsvorm worden afspraken gemaakt met de andere gemeenten in de regio.

De Achterhoekse gemeenten hebben gezamenlijk een reactie op de internetconsultatie gegeven in februari 2025. Daarnaast hebben de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk in maart 2025 een aanvraag ingediend met het verzoek om de streek 'Achterhoek' op te splitsen in twee streekomroepen. Dit verzoek is afgewezen.

In september 2025 is, naar aanleiding van in juni 2025 in de raad besproken motie over de lokale omroep, een eenmalige aanvullende subsidie toegekend. Deze subsidie heeft tot doel de financiële positie van RTV Slingeland te versterken, zodat over het jaar 2025 een positief financieel resultaat kan worden gerealiseerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De wetgeving is met 1 jaar uitgesteld en gaat nu in per 1-1-2028.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.
- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.

Risico's

- Het aantal bezoekers blijft achter als gevolg van economische ontwikkelingen.
- Het 'vermarkten' van archeologische en aardkundige waarden lukt onvoldoende door gebrek aan capaciteit. Denk bijvoorbeeld aan de afname van het aantal vrijwilligers.
- Bij monumenten wordt het bij onderhoud en restauratie steeds moeilijker om aan vakmensen en materialen te komen. Hierdoor lopen subsidieaanvragen nog wel eens langer door. Of er zijn aanvullende kosten, doordat er extra schade ontstaat door te lang wachten op herstel.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Sport levert een belangrijk aandeel aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.

Relevante documenten:

- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in Beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.

Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. Hun motto is, regionaal samenwerken en lokaal uitvoeren.

In het regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd en in 2025 wordt ingezet op de thema's: inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie. We zetten ons samen in op de ambities in ons lokale sportakkoord 'Samen Actief in Winterswijk'. Lokaal wordt intensiever intern (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs, openbare ruimte) de verbinding gemaakt. Sport wordt benut als preventiemiddel voor een gezonde en actieve leefstijl voor alle inwoners. In 2025 worden programma's en activiteiten georganiseerd voor onze inwoners. Ook is er in 2025 de mogelijkheid om als initiatiefnemer subsidie aan te vragen voor een project dat betrekking heeft op één van de thema's van het sportakkoord, en inwoners stimuleert om in beweging te komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 wordt er gewerkt aan de ambities

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)

In de raad van februari heeft de raad besloten budget beschikbaar te stellen voor een grondige renovatie van zwembad Jaspers. De renovatie van het zwembad startte op 12 mei 2025 en verloopt volgens planning. De les- en doelgroepen en de Winterswijkse Watersport Vereniging zijn tijdelijk ondergebracht op andere locaties in de regio.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het wedstrijdbad is vanaf 6 oktober 2025 weer in gebruik. De officiële opening vindt plaats op 23 november 2025, gelijktijdig met de oplevering van het recreatiebad.

Tijd (indicator)

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

We werken aan een nieuw, eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan een nieuw, eerlijk en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen. Samen met sportverenigingen wordt er breed gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden; er zijn meerdere gesprekken geweest en deze input wordt meegenomen. Ook zijn op 4 september de raads- en commissieleden en andere geïnteresseerden bijgepraat over het onderzoek. Bij het onderzoek wordt gekeken naar de gehele sportbegroting en er wordt rekening gehouden met het brede sportaanbod (binnen en buiten) dat Winterswijk rijk is, met al haar verschillende verenigingen, groot en klein. Belangrijk uitgangspunt is dat de toegankelijkheid voor de breedtesport goed blijft.

Op 2 november 2023 heeft de gemeenteraad het amendement aangenomen, met de opdracht om vanaf 2026 gedurende drie jaar een bedrag van € 41.000 te besparen op de uitgaven voor sport. In totaal moet er dan vanaf 2028 structureel € 123.000 worden bezuinigd. Er is akkoord gekomen op het voorstel om de bezuiniging één jaar later in te laten gaan. In 2027 bezuinigen we € 82.000 en vanaf 2028 bedraagt de bezuiniging structureel € 123.000 per jaar.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De planning is om in het vierde kwartaal van 2025 een besluit te nemen over de bezuinigingen op sport en een eerlijk financieringssysteem, zodat sportverenigingen er tijdig op kunnen anticiperen.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal actieve sporters blijft op het niveau van 2024. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)
- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit.

Risico's

De risico's zijn zo divers dat ze in elk project of in elke activiteit apart worden afgewogen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.

Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan een maatschappij waarin iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein
- Samen aan het stuur
- Visie Sociaal Domein "Wij Winterswijk
- Beleidsplan Winterswijk armoedevrij 2040
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe Wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 blijft het de taak van de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring vindt plaats op de volgende onderdelen:

- Brede intake: klanttevredenheid.
- Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP): klanttevredenheid.
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?

- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan participeren in Nederland of dienen thema's en/of de groepssamenstelling aangepast te worden?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

Consulenten inburgering moeten veel extra inzet verrichten op individuele casussen. Dit heeft te maken met het verzuim van inburgeraars om diverse redenen waaronder stress, psychische problemen, cultuurverschillen en nieuwe leefomgeving met weinig vangnet. De lange wachttijd bij gezinsherenigingsprocedures biedt onzekerheid en stress bij de inburgeraars.

Door een goede samenwerking tussen consulenten, maatschappelijk begeleiders en sociaal werker is hier volop aandacht voor.

Er start in september 2025 een regionale pilot B1-Entree route voor jongeren waarvoor de Onderwijsroute niet geschikt is en wel graag naar MBO willen. Het programma voor de pilot 'Voortraject aan de Onderwijsroute' wordt momenteel ontwikkeld om jongeren een betere basis te geven voordat ze met de Onderwijsroute starten. Het omvat lesmodules gericht op stressreductie, activatie, groepsvorming, de Nederlandse cultuur en het Nederlandse onderwijssysteem.

De doorstroom van statushouders uit de HAR/tussenvoorziening naar reguliere woningen verloopt zeer moeizaam. Hierdoor blijven statushouders langer dan verwacht op deze locatie wat onvrede met zich meebrengt. Zorg dragen voor verwachtingsmanagement blijft van belang.

Het blijft een uitdaging om duale trajecten aan te bieden, waarbij inburgeraars naast onderwijs ook (parttime) werken. Er worden netwerkbijeenkomsten en speeddates georganiseerd om werkgevers te stimuleren inburgeraars in dienst te nemen. De verplichte (wisselende) inburgeringslesdagen, de taalachterstand en extra tijd die werkgevers aan begeleiding kwijt zijn bemoeilijken deze duale trajecten. Er wordt een voorstel uitgewerkt met mogelijkheden om deze barrières deels weg te nemen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Monitoring vindt in heel 2025 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en worden de processen indien nodig bijgestuurd.

Tijd (indicator)

Opvang Oekraïners

Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Kwaliteit (toelichting)

Er worden in de gemeentelijke opvanglocatie maximaal 175 Oekraïense ontheemden opgevangen. Daarnaast wordt bij particulieren nog een aantal ontheemden opgevangen. De situatie is van een crisissituatie meer een structurele situatie geworden en dat maakt dat we de opvang voor langere tijd hebben moeten organiseren.

De Huidige richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne is verlengd tot 4 maart 2027 (was maart 2026). Wekelijks komen er aanvragen binnen van ontheemden die een opvangplek zoeken. De locatie in Winterswijk zit structureel vol en kan niet meer ontheemden op de locatie opvangen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De opvanglocatie is voor langere tijd beschikbaar, op dit moment maximaal 5 jaar vanaf september 2024.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Meedoenregeling voor volwassenen

In 2023 zijn we gestart met de meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van die regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150, waarmee ze kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is de regeling voor volwassenen gestart. Het bereik was nog niet wat we ervan verwachtten. In 2024 is nader onderzocht hoe de doelgroep beter bereikt kan worden. De resultaten van dit onderzoek zijn in het vierde kwartaal van 2024 bekend en zijn in 2025 verder uitgewerkt. Belangrijke oorzaak van het niet-gebruik is dat kosten voorgesloten worden. Inmiddels heeft de raad besloten dat kosten met ingang van 2026 niet meer voorgesloten hoeven te worden, net zoals dat voor de kindregelingen geldt. We monitoren of deze maatregel gaat werken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitwerking van de maatregelen volgen in het beleidsplan armoede.

Tijd (indicator)

Evalueren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. We onderzoeken op welke wijze we beter invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet onder bewind stellen van inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening. Vanaf 2021 bestaat de mogelijkheid voor gemeenten gebruik te maken van het 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind', waarbij we als gemeente de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind, of dat volstaan kan worden met een lichtere vorm van ondersteuning. Wij onderzoeken op welke wijze wij van dit adviesrecht gebruik kunnen maken en welke procedures en samenwerkingen met de rechtbanken en bewindvoerders dienen te worden opgezet. In de uitvoeringsagenda sociaal domein is 'uitstroom vanuit bewindvoering en het beperken van de instroom' als activiteit opgenomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit vraagstuk dient met meerdere gemeenten te worden opgepakt en onderzocht. Dit wordt regionaal besproken en afgestemd.

Tijd (indicator)

Meedoenregeling kinderen

In het kader van het gemeentelijk minimabeleid is er een aantal meedoenregelingen voor kinderen.

Kwaliteit (toelichting)

De kindregelingen zijn geëvalueerd in 2023. Er is onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden. Uit de evaluatie blijkt dat de kindregelingen in grote lijnen voldoen. Binnen de bestaande kaders zijn in het nieuwe beleid andere accenten gelegd, zodat de regelingen beter aansluiten bij de hedendaagse praktijk van opgroeiende kinderen. De belangrijkste accenten zijn:

- Een computer/laptop per middelbare scholier in plaats van per huishouden.
- De budgetten voor schoolkosten en sociaal-culturele kosten worden samengevoegd, zodat er meer keuzemogelijkheden zijn voor ouders en kinderen. Ook wordt er een splitsing gemaakt in deze budgetten voor de leeftijden 0 tot 4 jaar, 4 tot 12 jaar en 12 tot 18 jaar. Zodat de hoogte van de budgetten 'meegroeien' met de leeftijd van de kinderen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces. Wij vinden het belangrijk dat meer kinderen mee kunnen doen.

Tijd (indicator)

Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk

We stellen in samenwerking met de gemeenschap en belanghebbende partijen, waaronder het Platform Armoedevrij Winterswijk, een plan op ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij.

Kwaliteit (toelichting)

Tijdens de begrotingsbehandeling van eind 2023 is het amendement Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk aangenomen. Naar aanleiding hiervan dient een concreet plan opgesteld te worden ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij 2040. Het plan dient als leidraad voor de acties en interventies die bijdragen aan het bereiken van de armoedevrije status in 2040. Het beleidsplan is vastgesteld door de raad. Om de doelen te realiseren zijn activiteiten geformuleerd. Deze zijn in het uitvoeringsplan Visie Sociaal domein opgenomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In samenspraak met onze maatschappelijke partners, Fijnder en medewerkers van De Post is gewerkt aan een Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk. Het beleidsplan is inmiddels door de raad vastgesteld.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinvolle dagbesteding

Activiteiten

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

We blijven streven naar een stabilisering van het bijstandsbestand. Werkleerbedrijf Fijnder zet hiervoor diverse instrumenten in, zoals om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding en vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (toelichting)

Naar verwachting blijft de instroom in 2025 en de jaren daarna hoog. Voor de bestandsontwikkeling van het uitkeringsvolume wordt vooralsnog rekening gehouden met een mogelijke bestandsstijging van 1,41%. De ambitie blijft om het bestand niet te laten stijgen, maar een stijging die beperkt blijft tot 1,41% wordt door het dagelijks bestuur van Fijnder als reëel en ambitieus beschouwd.

Het aantal bijstandsuitkeringen in Winterswijk is, tegen de trend in, in de eerste helft van 2025 gedaald met 1,2%.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beheersen van het bestandsvolume van bijstandsgerechtigden is een continu proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022.
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.

Risico's

- De economie verslechtert, waardoor er meer mensen een beroep doen op een bijstandsuitkering.
- Door de hoge inflatie komen er steeds meer mensen met problematische schulden.

- De financiële compensatieregeling van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt niet verlengd, terwijl we nog wel Oekraïners opvangen.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.

Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We starten met de school in het Woold. De ontwikkeling van andere scholen uit fase 1 schuiven we voorlopig door tot na de begrotingsperiode van 2024-2027.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de realisatie van een schoolgebouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs (Woold) is inmiddels een voorbereidingskrediet ad € 200.000,- gevraagd en beschikt; SOPOW heeft een uitvoeringsprotocol vastgesteld en een projectleider aangesteld. Daarmee is de start van de realisatie een feit.

Vrije school De Esch heeft de planvorming gestart, een aantal benodigde onderzoeken in gang gezet en een DUMAVA-subsidieaanvraag (verduurzaming maatschappelijk vastgoed) ingediend.

De raad heeft in haar motie van 26 juni jl. verzocht om een actualisatie van de financiële ramingen van het IHP. Daarvoor is aan bureau MOOZ opdracht gegeven een geactualiseerde leerlingenprognose op te stellen, waarbij ook rekening wordt gehouden met de actuele ontwikkelingen in het onderwijsveld en de Winterswijkse woningbouwplannen. Daarmee wordt de toekomstige behoefte aan onderwijshuisvesting in beeld gebracht en kan het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) gemeente Winterswijk 2021-2037 worden geactualiseerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We bevorderen kansen gelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (toelichting)

In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen een passend leertraject volgen. Het verbeteren van de basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor 2025 actualiseren we het huidige regioplan. Het plan gaat 'Regioplan aanpak Basisvaardigheden' heten, waar we als regio uitvoering aan blijven geven.

Tijd (indicator)

Inzet NPO middelen

We verstrekken middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor de ontwikkeling van het onderwijs, en om achterstanden in het onderwijs weg te werken.

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn we vanaf september 2022 gestart met de volgende activiteiten, die worden voortgezet in 2025:

- Het versterken van het leesaanbod op alle scholen door middel van lessen en workshops vanuit de bibliotheek.
- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de drie middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport, cultuur en educatie.
- Middelbare scholen kunnen jaarlijks gebruikmaken van voorstellingen van een theatergezelschap dat voorstellingen met een boodschap ontwikkelt. Dit kan een maatschappelijk thema zijn dat aansluit bij de beleveniswereld van de leerlingen.
- Vanaf mei 2023 is de verlengde schooldag voor het basisonderwijs in Winterswijk uitgebreid met extra leesaanbod, onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.
- Als gemeente ontvangen we een tijdelijke specifieke uitkering gericht op versterking van de bibliotheek. Dit komt doordat we in Winterswijk 'hoog scoren' op onderwijsachterstanden en op laaggeletterdheid. Er is hierbij een cofinanciering vanuit de gemeentelijke NPO-middelen. Van die extra NPO-middelen breidt de bibliotheek het aanbod voor kinderen en jongeren de komende jaren uit. Het programma bij de bibliotheek is gestart in 2024.
- In lijn met motie Woordgat dichtten gaan we samen met de bibliotheek aan de slag om tot een invulling te komen als de gelden beschikbaar komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De middelen zijn tijdelijk en zijn inmiddels volledig besteed in 2025.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten stijgt ten opzichte van 2024.
- De voortgang van de (ver)bouw van scholen gaat volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan.

Risico's

- Integraal Huisvestingsplan: stijgende bouwkosten.

Financiële afwijkingen programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2025	Prognose 2 2025	Mutaties Prognose 2 2025
Baten			
2.1 Cultuur			
5.5 Cultureel erfgoed	77	77	0
5.6 Media	104	104	0
Totaal 2.1 Cultuur	181	181	0
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	309	309	0
5.2 Sportaccommodaties	638	932	293
Totaal 2.2 Sport	947	1.241	293
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	10.387	10.387	0
6.4 WSW en beschut werk	4.754	6.660	1.906
6.5 Arbeidsparticipatie	465	465	0
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	15.606	17.511	1.906
2.4 Educatie			
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.651	1.623	-28
Totaal Baten	18.384	20.555	2.171
Lasten			
2.1 Cultuur			
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.783	2.514	731
5.4 Musea	218	218	0
5.5 Cultureel erfgoed	548	548	0
5.6 Media	728	743	15
Totaal 2.1 Cultuur	3.278	4.024	746
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	2.591	2.591	0
5.2 Sportaccommodaties	2.992	2.735	-257
Totaal 2.2 Sport	5.583	5.326	-257
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	18.727	18.670	-58
6.4 WSW en beschut werk	9.797	9.796	-1
6.5 Arbeidsparticipatie	1.250	1.250	0
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	29.774	29.716	-58
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	1.611	1.602	-9
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.754	2.686	-68
Totaal 2.4 Educatie	4.365	4.288	-77
Totaal Lasten	43.000	43.353	353
Gerealiseerd resultaat	-24.616	-22.798	1.818

Cultuur

De Storm heeft voor de renovatie van het pand een beroep gedaan op de bestemmingsreserve Instandhouden voorzieningen. De Raad heeft ingestemd met een onttrekking van in totaal € 3.975.000. De renovatie zal plaats vinden in de jaren 2025, 2026 en 2027. Voor 2025 wordt er voor een bedrag van € 724.000 aan renovatiewerkzaamheden uitgevoerd. Hiermee is het nadeel van € 746.000 aan de lastenkant grotendeels verantwoord (zie verder de toelichting bij het onderdeel "Onttrekkingen en toevoegingen reserves" in programma 3).

Sport

We hebben voor 2025 een specifieke uitkering (SPUK) van € 340.000 ontvangen voor de BTW sport. Hiermee is het voordeel aan de batenkant van € 293.000 grotendeels verklaard.

Bij de jaarrekening 2024 zijn diverse (restant)kredieten op het gebied van sport overgeheveld van 2024 naar 2025. Hierdoor verschuiven de bijbehorende kapitaallasten van 2025 naar 2026. Hiermee is het voordeel van € 257.000 grotendeels verklaard.

Inkomen en participatie

Het Rijk heeft de specifieke uitkering (SPUK) voor de opvang ontheemden Oekraïne over 2024 formeel vastgesteld. Hierdoor vallen de niet bestede rijksmiddelen 2024 vrij. Daarnaast heeft er een aanvullende afrekening plaats gevonden met Marga Klompe over 2024. Hiermee is het voordeel aan de batenkant van € 1.906.000 verantwoord.

Het programma Armoede maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Visie Sociaal Domein. Om hier in 2026 verdere invulling aan te geven stellen wij voor om het resterende budget 2025 over te hevelen naar 2026. Hiermee is het voordeel aan de lastenkant van € 58.000 grotendeels verantwoord.

Educatie

Het voordeel van € 77.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

• lagere lasten	€ 28.000
Onderwijsachterstandenbeleid	V
• lagere lasten Peuteropvang	€ 40.000 V

Het Rijk heeft de hoogte van de subsidie voor Onderwijsachterstandenbeleid naar beneden bijgesteld voor 2025. De baten en lasten worden daarom met hetzelfde bedrag naar beneden bijgesteld.

Over 2024 is een deel van de subsidie teruggevorderd en geboekt op het budget Peuteropvang. Hierdoor is er ruimte ontstaan in het budget. We stellen voor om deze ruimte nu vrij te laten vallen.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In dit programma zijn geen mutaties in de reserves geweest.

